

LBRIS

We know
books

Wang Anyi • Tie Ning • Jia Pingwa • Zhang Wei • Mai Jia
Li Jingze • Zhou Daxin • Anni Baobei • Ge Fei • Su Yang • A Yi

O voce din lumea de dincolo

**ANTOLOGIE DE POVESTIRI
DIN LITERATURA CHINEZĂ
CONTEMPORANĂ**

Selecție de
Li Jingze și Shi Zhanjun

Traducere din limba engleză
de Mihaela Doagă

CORINT
BOOKS
—2019—

Îi auzi pașii în timp ce urca pe scări, pas cu pas, ca și cum ar fi reverberat în inima ei.

Preluată din *Un suspin în glastră: O colecție de povestiri și romane scurte* de Su Yang, Xining, Qinghai. Mai 2011

(După traducerea în limba engleză de Poppy Toland)

CUPRINS

<i>Lin Jingze</i>	
Literatura chineză de secol XXI – Literatură chineză cu fața spre Occident	5
<i>Wang Anyi</i>	
Aleea întunecată	11
<i>Tie Ning</i>	
Noaptea în care a adiat vânt de primăvară	41
<i>Jia Pingwa</i>	
Vânătorul	77
<i>Zhang Wei</i>	
Sângele regelui	107
<i>Mai Jia</i>	
O voce din lumea de dincolo	123
<i>Li Jingze</i>	
Orfanul din clanul Zhao	155

Zhou Daxin

Lanuri aurii de grâu 199

Anni Baobei

Qizhao: Insula însingurată 239

Ge Fei

Cântec din Liangzhou 279

A Yi

Oameni de rând 295

Su Yang

Mâinile 313

This edition published in 2019 by Corint Books SRL and
 Foreign Languages Press Co., Ltd.

CORINT
 BOOKS

 外文出版社
 FOREIGN LANGUAGES PRESS

A Voice from the Beyond

Copyright © Foreign Languages Press Co., Ltd, 2014

Romanian copyright © Foreign Languages Press Co., Ltd and Corint Books SRL, 2019

All rights reserved.

Nicio parte a acestei cărți nu poate fi reprodusă sau stocată într-un sistem electronic sau transmisă sub nicio formă sau prin orice mijloace electronice, mecanice, prin fotocopiere, prin înregistrare sau prin alte mijloace, fără permisiunea expresă scrisă a autorului.

ISBN: 978-606-793-704-6

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

O voce din lumea de dincolo : antologie de povestiri din literatura chineză contemporană / Wang Anyi, Tie Ning, Jia Pingwa, ... ; selecție de Li Jingze și Shi Zhanjun ; trad. din lb. engleză de Mihaela Doagă. – București : Corint Books, 2019
 ISBN 978-606-793-704-6

- I. Wang, Anyi
- II. Tie, Ning
- III. Jia, Pingwa
- IV. Li, Jingze (antolog.)
- V. Shi, Zhanjun (antolog.)
- VI. Doagă, Mihaela (trad.)

821.581

Literatura chineză de secol XXI – Literatura chineză cu fața spre Occident

de Li Jingze

Multe instituții media străine și-au exprimat speranța de a vedea operele noii generații de scriitori chinezi.

Cred că acest lucru se datorează faptului că cititorii străini își doresc să înțeleagă China prin prisma literaturii. Ei consideră că, prin operele acestor tineri scriitori, pot să afle direct de la sursă ce se întâmplă în China. De altfel, această dorință este împărtășită și de cititorii chinezi, care sunt la rândul lor nedumeriți și curioși cu privire la tot ce se petrece în jurul nostru și speră că literatura noastră poate să exprime experiența noastră complexă, precum și starea de fapt morală și contextul cultural, în continuă schimbare și cu multiple fațete. În privința asta, scriitorii chinezi mai tineri au o sensibilitate și o imaginație aparte și, însuflețiți de o dorință puternică de a-și exprima sentimentele, și le exprimă cu o mai mare îndrăzneală.

Cine sunt scriitorii chinezi care fac parte din această tânără generație? Ce vârste au ei? Operele lor se deosebesc, prin tematică, stil și limbaj, de operele generației anterioare?

În mod obișnuit noi clasificăm scriitorii pe generații în funcție de data nașterii. Acum vreo 12 ani, când auzeai pe cineva pomenind de un scriitor din generația '70, asta însemna că s-a născut în anii '70, fiind așadar un scriitor din cea mai

tânără generație la momentul respectiv – însă acest lucru trezea uneori dezamăgirea unui scriitor născut în 1969 și cât pe-aci să fie inclus în generația '70. Timpul trece ca gândul și a apărut, iată, o generație mai tânără și mai marcantă – generația '80. Se spunea, în glumă, că o să apară și generația '90, și între timp a și apărut.

Desigur, acest gen de clasificare este ridicolă și mărginită, pentru că presupune că există asemănări în cadrul unui grup de persoane doar pentru că s-au născut în același deceniu și sunt scriitori. Dar această abordare mărginită este populară pentru că exprimă o angoasă răspândită: în China, oamenii se confruntă cu schimbări majore în plan social și în viața cotidiană, iar experiența noastră se depreciază rapid. Avem conștiința acută a unei crize de identitate și autocunoaștere – ca urmare, suntem dornici să ne demonstrăm caracterul și să dovedim că deținem controlul asupra propriei vieți în această lume schimbătoare ca forță de inițiativă, chiar și în cadrul unui grup de inițiativă. Tinerii cred că ei dau tonul curentului dominant din epocă. Cu ajutorul mass-mediei, al internetului și al culturii pop, procesele de producere și propagare a simbolurilor decurg mai rapid și mai eficient decât în cazul generațiilor anterioare, dovedind superioritatea noii generații în materie de absorbție a experienței cotidiene și de exploatare a puterii culturale colective. Desigur, s-ar putea ca treaba asta să fie doar o iluzie – asemenea altor țări, China rămâne o societate dominată de persoanele mai în vârstă. În plus, inițiativele de recuperare a tradițiilor câștigă teren pe fondul acestei angoase identitare.

Așadar, fiecare generație de scriitori din China susține, cu aplomb, că s-ar deosebi radical de generația anterioară. Desigur, pe lângă experiențele care dispar rapid și alte diferențe

vădite, trebuie să demonstreze că pot oferi și lucruri mai durabile. În decursul ultimului veac, literatura chineză modernă a alcătuit un fond de tradiții consacrate de la care pot porni scriitorii în propriul act de creație, reacționând la tradiție – și una dintre reacțiile posibile este să puncteze diferențele.

Atât pentru străini, cât și pentru chinezi, literatura chineză contemporană este împărțită de regulă în două categorii – literatura de avangardă din anii '80 și literatura cu tentă de nonficțiune din anii '90. Cum rămâne cu secolul XXI? Oare e nevoie să clasificăm literatura pe decenii? S-au constatat schimbări radicale pe plan literar în fiecare deceniu de când au fost adoptate politicile de deschidere și reformă economică, acum vreo treizeci de ani?

Cred că situația e similară cu cea din anii '70 și '80. Trebuie să fim foarte atenți când încercăm să judecăm și rezumăm literatura unei epoci sub un singur nume, pentru că e posibil ca acesta să ascundă complexitatea scriiturii și să nu ne ajute să ne îmbogățim cunoștințele, dându-ne doar iluzia că deținem adevărul. În ultimele trei decenii, s-au petrecut schimbări majore în China și literatura chineză a reacționat la aceste schimbări. Dar literatura evoluează conform propriei logici și într-un ritm propriu, mai curând decât să reacționeze pasiv la schimbările din exterior.

În mare, în anii '80, direcțiile din literatura chineză erau o abordare iluministă, atitudinile de avangardă și „căutarea rădăcinilor”; în anii '90, literatura a descoperit și a început să exprime corpul uman, dorința, viața cotidiană și contextul social pe fondul adoptării principiilor de piață la nivel național, indicând un impuls spre explorare și expansiune. În 1977, când au început prefacerile din literatura chineză, scriitorii nu aveau teme specifice sau un limbaj doar al lor. În următorii treizeci

de ani și mai bine, au repetat pur și simplu ce făcuseră predecesorii lor în prima jumătate a secolului XX și scriitorii occidentali în ultimele două secole: i-au eliberat pe oameni din temnița ideologiei, au întreprins o explorare la scară largă, și-au extins înțelegerea și imaginația în ceea ce privește ființa umană și au încercat să găsească o formă și un limbaj care să ne poată exprima experiențele și circumstanțele. Așadar, în acei ani ne grăbeam să ajungem la destinație, pe fondul unor schimbări frecvente, și, fiindcă ne grăbeam, nu puteam oferi ce aveam mai bun. În acest sens, poate că literatura chineză are nevoie să se mai adune un pic. Acum, câțiva teoreticieni au propus un nou concept, „literatura noului secol”, afirmând că literatura chineză a trecut prin prefaceri majore de la începutul secolului XXI. Eu unul cred, însă, că adevăratele prefaceri au avut loc în perioada 1989–1999, când am percutat din plin la apariția internetului, la societatea de consum, globalizare, mijloacele de comunicare în masă și cultura populară. Într-o perioadă scurtă de timp scriitorii s-au trezit într-un nou mediu al limbajului, comunicării și culturii, iar abordarea tradițională, intelectuală, a beletristicii s-a confruntat cu provocări majore. Acum, într-o anumită măsură, literatura chineză a devenit parte din cultura de consum a țării.

Operele literare chineze abordează o varietate de teme, preponderent într-un context rural. Cineva a susținut chiar că 80% din literatura chineză contemporană reprezintă o literatură rurală. Așa să fie?

Habar n-am cum s-a ajuns la această estimare. Dar, dacă te uiți la literatura chineză din ultimele trei decenii în ansamblu, majoritatea operelor au într-adevăr teme rurale sau se petrec în contextul unei civilizații bazate pe agricultură. China a fost o societate tradițională bazată pe agricultură, iar problema

rurală este una centrală în contextul tranziției și modernizării Chinei, care îi fascinează de o bună bucată de vreme pe intelectuali și scriitori. Chiar și acum, majoritatea scriitorilor chinezi trecuți de 40 de ani au fost expuși vieții în mediul rural. Tradiția noastră culturală este, în fond, cea a unei societăți bazate pe agricultură, o tradiție îndelungată și profund înrădăcinată. Când un scriitor abordează teme rurale, poate apela la mulți alți scriitori ca surse de inspirație estetică.

În mass-media străină apar adesea reportaje despre Beijing și Shanghai, două metropole. Tinerii cititori străini vor și ei să afle despre viața urbană din China prin intermediul literaturii. Oare există opere literare mature și remarcabile cu tematică urbană în literatura chineză contemporană?

În China, o metropolă este ceva foarte recent. Valul urbanizării, mobilitatea și migrarea populației din zonele rurale în cele urbane și din orașele mici și mijlocii în metropole, precum și peisajele urbane imense au devenit fenomene la scară largă la începutul anilor '90. Oamenii de vârsta mea își mai amintesc și-acum că, pe vremea când eram noi la facultate, în anii '80, la Beijing domnea o atmosferă liniștită, ca la țară, pentru că majoritatea cartierelor nu erau cu mult deasupra unor sate pe atunci.

Așadar, scriitorii chinezi au început să scrie despre orașe la începutul anilor '90. Cu puține materiale sau resurse la dispoziție, mulți dintre ei au trebuit să invoce amintirea Shanghaiului din anii '30. Însă, în literatura chineză contemporană, apariția unui val numeros de scriitori tineri a adus operele care se desfășoară într-un context urban în sfera culturii dominante, cel puțin sub aspect cantitativ. Wang Anyi, Bi Feiyu, Zhu Wen și Qiu Huadong au avut contribuții semnificative la descrierea orașelor chineze. Cât despre scriitorii din generațiile '70 și '80, majoritatea operelor lor sunt plasate într-un context urban.

În acest context, scriitorii observă îndeaproape influența covârșitoare a orașelor asupra vieții noastre. Încearcă să înțeleagă ce se întâmplă în noi și în jurul nostru – eforturile lor au purtat literatura chineză pe un nou tărâm pe măsură ce au reușit să creeze noi teme, noi stiluri de scriere și un nou limbaj. Dar s-ar putea să nu trecem foarte curând peste șocul și emoția pe care le-au declanșat inițial orașele în noi, iar imaginația noastră complexă, care își are rădăcinile în experiența noastră urbană, încă nu a fost explorată pe deplin.

Când vorbesc cu reprezentanți ai presei străine, mulți dintre ei subliniază că își doresc astfel de opere literare din China – pe de o parte, acestea pot reflecta prefacerile majore din China contemporană și din societatea chineză, relațiile interumane, emoțiile și gândurile noastre; pe de altă parte, trebuie să poată fi gustate de cititorii occidentali. În China s-au publicat multe opere literare occidentale. Oare literatura chineză contemporană este greu de citit pentru occidentali? Conține prea multe elemente chinezești, care îi vor consterna?

Desigur, între China și Occident există diferențe culturale majore. Parcursul istoric complex al Chinei de-a lungul ultimului secol s-ar putea să nu fie foarte ușor de înțeles pentru cititorul occidental obișnuit, astfel că literatura chineză nu e acceptată cu ușurință în Occident. Dar un lucru e sigur: pentru mai multe generații de cititori chinezi, literatura străină nu e nicidecum stranie. Asta dovedește că, atâta timp cât începem să citim și suntem dornici să înțelegem, diferențele dintre culturile și experiențele noastre nu sunt neapărat obstacole insurmontabile.

Aleea întunecată

Wang Anyi

WANG ANYI

S-a născut la Nanjing. În 1980 a fost scriitor rezident în cadrul Academiei Literare, program organizat sub egida Uniunii Scriitorilor din China, iar în 1983 a beneficiat de stagiul pentru scriitori internaționali acordat de Universitatea din Iowa. În 1987 a devenit membră a Uniunii Scriitorilor din Shanghai, iar în 2004 a devenit profesor în cadrul Catedrei de Chineză de la Universitatea Fudan. Din 1977 până în prezent a publicat o operă ce însumează peste șase milioane de caractere în limba chineză, între care romanele „Cântecul amărăciunii nesfârșite”, „Epoca emancipării”, „Parfumul cerului”, „Cătunul Bao”, „San Lian”, „Povestea unchiului” și „Tian Xian Pei”, precum și o serie de eseuri, scenarii și articole.

I s-au decernat Premiul Național pentru Nuvelă, Premiul Mao Dun, Premiul Lu Xun, Premiul „Kai Juan” acordat de China Times și Premiul Hua Zong pentru Literatură în Limba Chineză. Scrierile ei au fost traduse în engleză, germană, olandeză, franceză, rusă, italiană, spaniolă, japoneză, ebraică, coreeană și vietnameză.

Bezna de pe aleea întunecată se datorează în parte faptului că e ascunsă de lumina soarelui și în parte înfloriturilor adăugate de gura lumii. Toți cei care au crescut pe acele străduțe au auzit amenințări de genul „Dacă nu te potolești, te arunc pe aleea întunecată!” de la părinții lor, după care amuțeau imediat. Când copiii din acea generație au devenit la rândul lor părinți, au recurs la aceleași cuvinte spre a-și speria copiii. Două generații de zvonuri au stat, s-ar putea spune, la originea aleii întunecate.

Aleea întunecată e chiar la capătul aleii principale, unite fiind de un pasaj îngust. Pasajul e de fapt un șanț de scurgere, care se întinde între două blocuri. La un moment dat, în procesul de renovare a sistemului de canalizare al orașului, n-a mai fost folosit ca șanț de scurgere și în urma lui a rămas doar un canal secăt. Blocurile înghesuite de-o parte și de alta blochează complet lumina soarelui tot timpul anului. Un loc umbrit și apăsător, care deschide calea spre aleea întunecată.

Așadar, ce se găsește pe aleea întunecată? Aici încep zvonurile. Conform unei legende, pe locul aleii ar fi existat un cimitir cândva și, chiar și după ce s-a depus betonul și s-au ridicat clădiri, lumini fantomatice jucau pe-acolo din când în când; o altă legendă o descrie drept un teren de execuție, unde soldații japonezi ar fi împușcat patrioți în timpul războiului; versiunile mai moderne susțin că în locul ăsta ar fi fost „jupuiți de șorici” niște copii – adică ar fi fost dezbrăcați și îndesați într-un tomberon; sau că o fată s-ar fi spânzurat aici după ce familiei ei i s-au furat toate rațiile de alimente și haine. Aceste temeri și semne de rău augur păreau să se înmulțească odată cu progresul societății, înteițindu-se, ceea ce însemna că legendele n-aveau să dispară. Altfel zis, influența malefică a aleii rămâne activă și s-ar putea manifesta oricând.

Din cauza asta aleea le stârnea curiozitatea copiilor din partea locului. Se întâmpla frecvent să vezi un pâlcc de copii în vervă care se înghesuiau la intrarea în pasaj, aruncându-și unul altuia provocarea să intre pe aleea întunecată și să meargă până la celălalt capăt. Pe la trei-patru după-amiaza, aleea nu mai părea așa de întunecată și vedeai razele soarelui jucând de-a lungul ei, dar la celălalt capăt al pasajului de culoarea cimentului bezna părea și mai de nepătruns. Un copil temerar cedă provocării și pași în pasaj. Suprafața pasajului, care fusese un șanț de scurgere cândva, era concavă și copilul trebuia să meargă crăcânat peste cele două laturi, înaintând împleticit. Primii câțiva pași decurseră fără probleme, dar, după ce mai făcu câțiva, un roi de insecte îi tâșni în față băiatului, apoi simți pânze de păianjen cum i se anină de pleoape și o boare de aer rece, stătut, pe cracii pantalonilor. Băiatul se răsuci și o porni zorit înapoi, fără să se mai uite pe unde calcă, așa că-i aluneca întruna piciorul în șanț și simțea cum i

se răsucește glezna. Într-un final ajunse la intrarea în pasaj și văzu lumina soarelui, doar spre a-i descoperi pe ceilalți copii aliniați, alcătuiind un zid uman dinaintea lui, blocând ieșirea. Lumina care-i scânteie în ochi atunci era lumina spaimei. În seara aceea, făcu febră și trebui dus la Urgență, iar toată lumea se trezi cu o muștrare. Jocul periculos fu întrerupt pentru o vreme; apoi copiii uitară de această pățanie și începură să se înghesuie din nou în jurul pasajului.

Copiii de pe alei trăiau într-o lume creată de om, iar primejdiile și plăcerile de care aveau parte erau aidoma. Dacă nu se puteau juca aici, unde altundeva se puteau juca? Chiar și-așa, nimeni n-a mai îndrăznit să se apropie de celălalt capăt al pasajului de-atunci, iar grupul n-a mai făcut presiuni asupra nimănui să încerce figura. Experiența brutală nu s-a șters, ci a fost adăugată la istoria aleii întunecate. Copiii evitau să se apropie de pasaj de unii singuri – desigur, să îmboldească pe cineva împreună cu restul lumii era altă poveste. Partea ciudată era că nu vedeai niciodată pe nimeni venind din pasaj din capătul care dădea spre aleea întunecată; capătul acela era întotdeauna cufundat în tăcere. Aleile sunt, de fapt, râpele orașului, iar oamenii sunt niște făpturi oarbe, care merg de-a lungul pereților prăpastiei fără să aibă habar încotro îi poartă pașii.

Copiii veneau adesea aici după-amiaza. Atunci se bucurau de cea mai mare libertate, după ce ieșeau de la școală, dar până să ajungă părinții acasă. Copiii își lăsau ghiozdanele acasă și apoi pierdeau vremea pe străzi. Cei mai mici, care îi priveau cu admirație pe școlari, considerându-i părtași la lumea adulților, se apropiau încet. Uneori, se trezeau cu câte unul-doi elevi de gimnaziu printre ei; atunci vedeai zâmbete microase până și pe chipurile elevilor de școală primară. Un elev de gimnaziu chiar

era un membru cu drepturi depline al societății! Purta pantofi de piele, izmene îndesate în pantalonii în stil occidental și manșete suflecate care lăsa să se vadă căptușeala albă – i se spunea *kefu*, probabil de la cuvântul englezesc „cover”¹ –, semnul croitoriei urbane de lux. Își ținea mâinile în buzunar, scoțând din când în când o mână să-și dea părul pe după urechi. Dat fiind că era tuns aproape periuță și nu prea avea ce să aranjeze, își băga la fel de repede mâna în buzunar. Într-o clipă, dovedise că e în pas cu moda. Nici nu era nevoie să vorbească – o simplă mișcare din buze îi exprima atitudinea, făcându-l stăpân pe situație. Astfel, lumea copiilor era o societate stratificată în funcție de vârstă. Elevii de școală primară se întreceau să le intre în grații celor de gimnaziu și toată lumea vorbea în același timp, pe când copiii de grădiniță îi priveau cu gura căscată, fără să scoată o vorbă, ignorați cu desăvârșire de restul lumii.

Acum, însă, jocul legat de aleea întunecată incitase toate clasele sociale. Își uniseră forțele și împingeau pe unul dintre ei spre pasaj. Acesta se zbătea să scape, prinzându-l pe copilul aflat cel mai aproape de el și trăgându-l în locul lui. Grupul continua să înainteze, nu le păsa cine avea să intre, în timp ce în primul rând continua leapșa în cerc închis. Elevii de școală primară erau în mijlocul agitației; cei de gimnaziu nu se coborau să ia parte la așa ceva, dar râsul lor gălăgios împingea gloata să meargă mai departe cu nebunia. Până și cei mai mici erau prinși în tot tumultul, zbierând și dând roată mulțimii, împiedicându-se unii de picioarele altora. La capătul aleii întunecate domnea în continuare tăcerea. O rază de lumină străbătu pasajul – pânzele de păianjen scânteiară pentru o clipă, apoi disparură. Copiii se înghesuiau la intrarea în pasaj, izbindu-se cu

¹ „Învelitoare” (n. tr.).

spatele de pereții tari de beton, pășind deja pe fundul șanțului. Mulțimea era în fierbere, se auzeau țipete neliniștite, înversurate, de parcă s-ar fi oprit pe buza unei prăpăstii.

Copiii mai slabi de înger, care nu aveau tăria și feroarea celor din primul rând, erau împinși în lături. Neputând face față acestui joc brutal, primejdios, rămâneau pe margini. Deodată, unul dintre ei se trezi înghiontit în spate – nu fusese lovit tare, dar, fiind luat pe neașteptate, mai că se împiedică. Întorcând capul, surprins, dădu cu ochii de o fată încă și mai mică decât el, îmbujorată la față. Fata îl îmboldi din nou. El nu reacționează imediat și se mai alese cu un ghiont. Fata țopăia de emoție, din ce în ce mai rumenă la față, cu bretonul lipit de fruntea asudată. Copiii atinseseră culmea agitației și toată lumea își pierduse capul. El se trase mai la margine, ca să n-aibă de-a face cu fata, dar ea îi interpretă re poziționarea drept o dovadă de teamă și îi mai dădu un brânci. În mod vădit, îl alesese drept tovarăș de joacă.

El o lăsă să treacă înainte, dar fata îl urmărea neîncetat. Unul ceda, celălalt avansa, și el se văzu silit să se desprindă de grup și s-o ia spre acasă. Fata nu se mai ținu după el – nevrând să piardă distracția, se opri, urmărindu-l abătută din priviri cum se îndepărta, până când dispăru pe o străduță laterală. Ramurile înflorite ale unei tufe de leandru se șteau deasupra unui zid ce înconjura o grădină. Băiatul se strecură pe sub flori și se făcu nevăzut.

Era anotimpul când înfloresc leandrii, iar zilele încep să se mărească. Copiii petreceau mai mult timp pe-afară, profitând de delăsarea părinților amăgiți de soarele care apunea mai târziu. Chiar și când se lăsa seara și grupurile mai mari se risipeau, o mână de soldați rătăciți mai mișunau pe alei, încă plini de elan, agățându-se de speranța unui nou atac, deși rataseră